

บทคัดย่อ

การศึกษาภูมิปัญญาที่ปรากฏในบทหนังตะลุง ของหนังสกุล เสียงแก้ว ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคติชนวิทยา ข้อมูลที่นำมาศึกษาคือ บทหนังตะลุงฉบับลายมือเขียน ของหนังสกุล เสียงแก้ว จำนวน 25 เรื่อง จุดมุ่งหมายหลักในการศึกษา ได้แก่ การศึกษาภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทหนังตะลุง ของหนังสกุล เสียงแก้ว ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ในด้านการใช้รูปแบบการประพันธ์ การใช้คำ การใช้ภาพพจน์ การบรรยาย การตั้งข้อสังเกต และเสนอทัศนะ การบันทึกลักษณะสภาพความเป็นอยู่ของผู้คน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย การบันทึกวัฒนธรรม พบร่วม หนังสกุล เสียงแก้ว มีความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นอย่างดี คือ 1) สามารถใช้รูปแบบคำประพันธ์ที่เหมาะสมกับเนื้อหา ไม่น้อยกว่า 5 ชนิด คือ กลอนแปด กลอนหก กลอนสี่ กลอนสามห้า กลอนกลบทกบเด็นต์อยหอย 2) สามารถใช้คำที่ทำให้การส่งสารมีประสิทธิภาพขึ้น หมายลักษณะ เช่น คำสัมผัส การหลอกคำ การเคียงคำ 3) สามารถใช้ภาพพจน์ได้ดี ไม่น้อยกว่า 3 ลักษณะ คือ อุปมา อธินามนัย อติพจน์ 4) สามารถบรรยายได้ดี เช่น ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างจับไว เห็นภาพการของตัวละคร ก่อให้เกิดจินตนาการ 5) สามารถตั้งข้อสังเกตและเสนอทัศนะที่นำเสนอ ใจ ก่อให้เกิดปัญญา วิจารณญาณ หมายประการ เช่น มนุษย์ปุถุชนตกอยู่ในคำน้ำใจ ความคุณ บางคนกล้ากระทำผิด ล่วงประเพณี เพราะตกอยู่ในคำน้ำใจ ความคุณ การลืมในสิ่งใด ไม่เป็นภัยเสียหายร้ายแรงเท่ากับการลืมตัว สรรพสิ่งในโลกนี้ล้วนเป็นสิ่งที่มีคุ้ 6) สามารถบันทึกลักษณะ สภาพความเป็นอยู่ของผู้คน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของชาวบ้านภาคใต้ได้ดี 7) สามารถบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยได้ดี 8) สามารถบันทึกวัฒนธรรมชาวบ้านภาคใต้ได้ดี หมายด้าน เช่น ด้านความเชื่อ การทำมาหากิน การตั้งชื่อบ้านนามเมือง

2. ในด้านการสร้างบทเทوا บทปรายหน้าบท บทสอน บทสมห้อง บทเกี้ยวจอ บทสนทนา การตัดต่อเรื่อง การวิพากษ์วิจารณ์ผู้ใหญ่ ผู้มีอำนาจ การประยุกต์และการสร้างบทตลก พบร่วม หนังสกุล เสียงแก้ว มีความสามารถทางการสร้างบทต่าง ๆ รวมทั้งการตัดต่อเรื่อง การวิพากษ์วิจารณ์ผู้ใหญ่ ผู้มีอำนาจ การประยุกต์และการสร้างบทตลกเป็นอย่างดี คือ 1) สามารถสร้างบทเทواได้ดีทั้งรูปแบบและเนื้อหา 2) สามารถสร้างบทปรายหน้าบทได้ดีทั้งรูปแบบและเนื้อหา 3) สามารถสร้างบทสอนได้ดีทั้งรูปแบบและเนื้อหา สามารถบอกความจริงและสิ่งพึงทำได้ดี 4) สามารถสร้างบทสมห้องได้ดีทั้งรูปแบบและเนื้อหา สามารถใช้คำ สำนวนได้ดี 5) สามารถสร้างบทเกี้ยวจอได้ดี ทั้งรูปแบบและเนื้อหา ไม่น้อยกว่า 18 บท 6) สามารถสร้างบทสนทนาได้ดี หมายสมกับลักษณะของตัวละคร 7) สามารถตัดต่อเรื่องได้ดี ไฟเราะ หมายสม 8) สามารถวิพากษ์วิจารณ์ผู้ใหญ่ ผู้มีอำนาจ ได้แบบยลดความคาย 9) สามารถประยุกต์ความรู้ต่าง ๆ

เช่น ประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับคนวิกฤตที่คิดฟังช้านไปต่าง ๆ นานา ความรู้เรื่องโซเคนี บาร์ ราไฟ รถยนต์ นายหนังตะลุง วัวชน ภาษาอังกฤษ ความผิดปกติของขอนักการเมือง บางคน มาสร้างเป็นบทหลักได้อย่างแยบยล 10) สามารถสร้างบทหลักได้ดี โดยใช้กลวิธีที่แยบยล ไม่น้อยกว่า 8 วิธี ดังนี้ การลงให้ตีความประสบการณ์ การเล่าเรื่องที่เกินจริงเกินเชื่อ กลวิธี เกลือจิมเกลือ การหกมุม การใช้คำผวน การพูดถึงเรื่องเพศ การใช้คำ 2 แง่ 2 มุม

